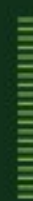

JUNI 2010

Hof van Twente

ZICHT OP 2030

Hof van Twente

ZICHT OP 2030

Colofon

Hof van Twente - Zicht op 2030 is een uitgave van:
Gemeente Hof van Twente
de Höfte 7
7471 DK Goor
Postbus 54
7470 AB Goor
www.hofvantwente.nl

Achtergrondinformatie over Hof van Twente -
Zicht op 2030: www.hofvantwente2030.nl.

Ontwerp

Ontwerpbureau Lood Delden,
Postbus 95
7490 AB Delden

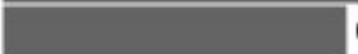
Fotografie

Postbus 188
7470 AD Goor

Drukwerk

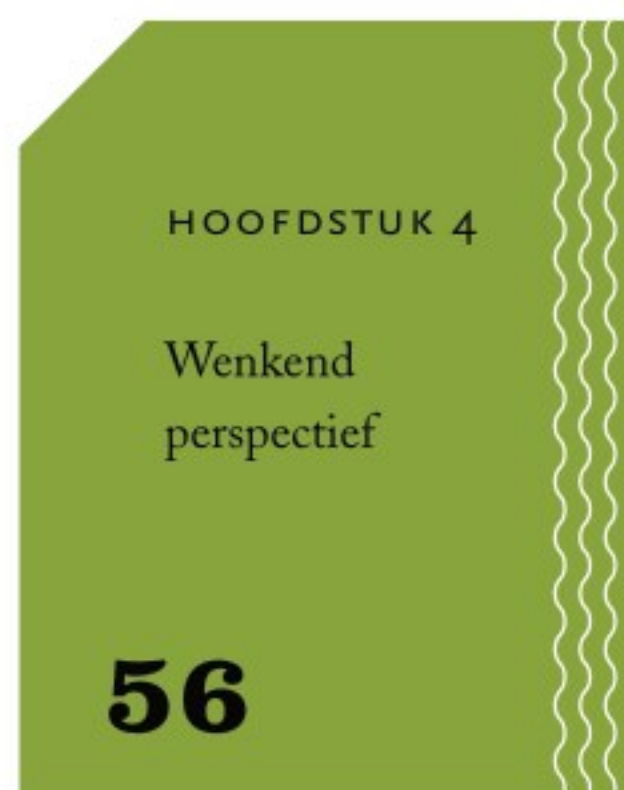
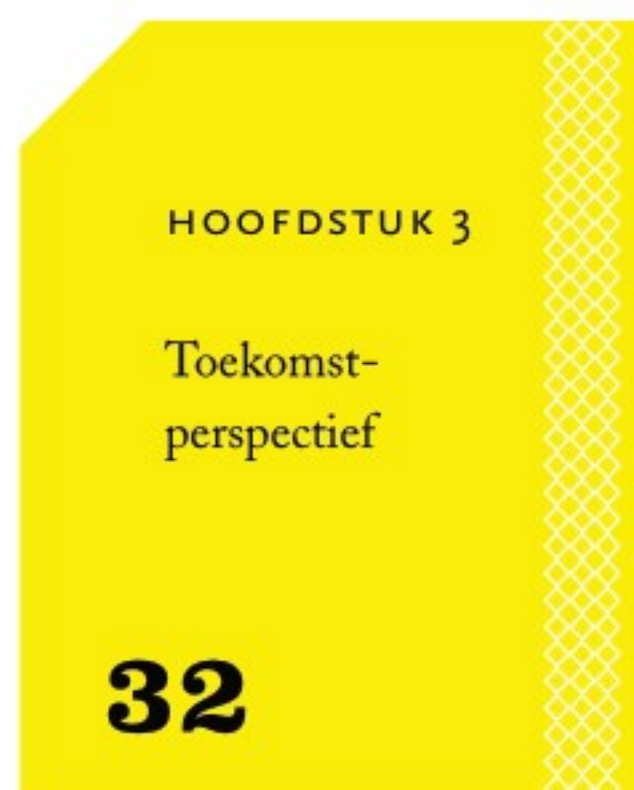
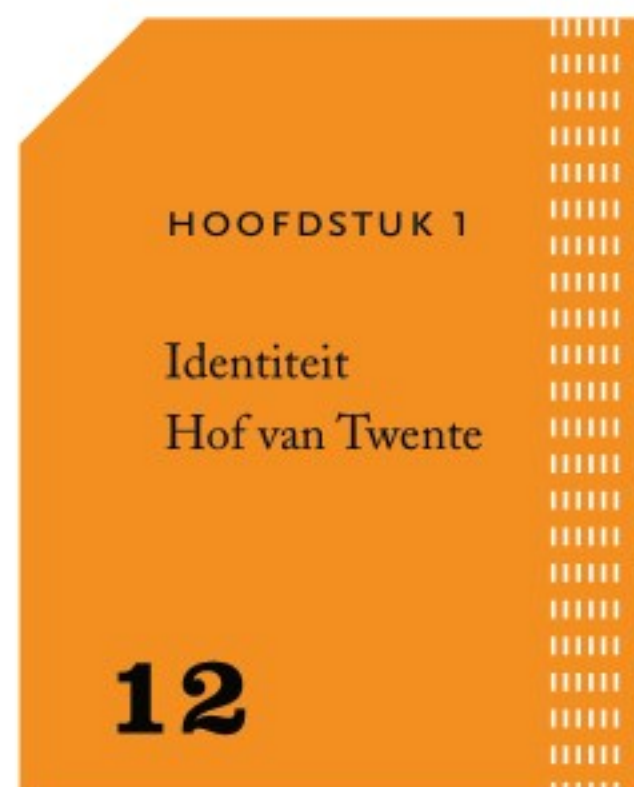
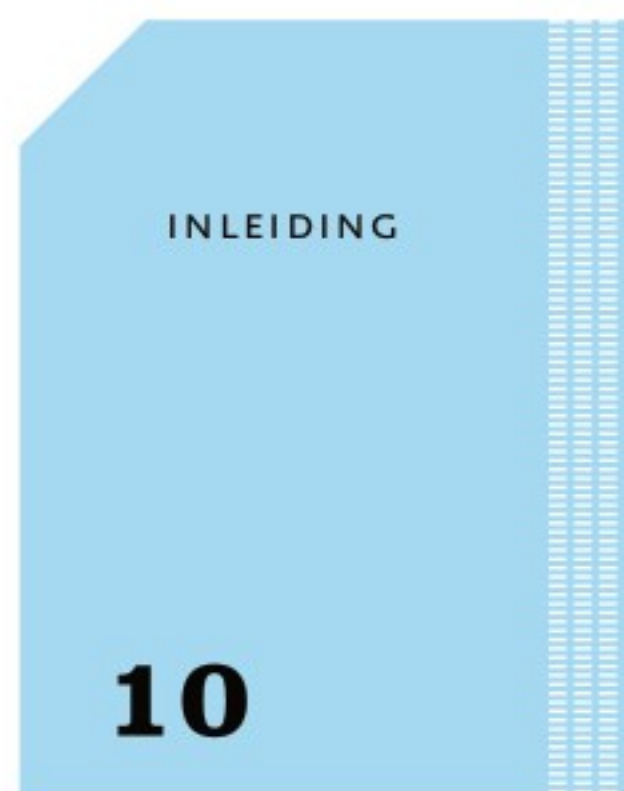
Burgo Druk
Postbus 164
7470 AD Goor

Teksten

 gemeente Hof van Twente
 COB - WEB Advies Eindhoven

Deze uitgave kwam mede tot stand dankzij:

- Inwoners van en betrokkenen bij de gemeente Hof van Twente
- Holland Branding Group Utrecht
- Foto-archief gemeente Hof van Twente

Na vijf minuten weten ze hier
alles van je. Maar na vijf jaar
ben je nog steeds import.

burgemeester Hof van Twente

Met het hart in het heden en de blik op de toekomst!

De toekomst verkennen is als kijken in een glazen bol. Een voorspelling hoe Hof van Twente eruit ziet in 2030 valt natuurlijk niet te geven. Wel is het mogelijk om fundamenteel na te denken over hoe huidige en te verwachten ontwikkelingen onze samenleving zullen gaan beïnvloeden.

Denken over de toekomst gaat over dromen en wensen. Maar het gaat ook over bezorgdheid, het omgaan met risico's en het verkennen van mogelijkheden. Deze toekomstvisie heeft een positieve insteek en is er vooral op gericht in de toekomst kansen aan te grijpen, die de kwaliteit van ons samenleven in Hof van Twente ten goede komen.

Na 2030 is het werk niet klaar. Ook dan zal onze gemeente zich verder ontwikkelen. Als het goed is dan voortbouwend op wat wij, burgers, bedrijven, verenigingen, instellingen en bestuurders de komende 20 jaar tot stand brengen.

In de aanloop naar deze toekomstvisie hebben burgers op uiteenlopende manieren, via de website, informatiebijeenkomsten, werkateliers en tekeningen van scholieren meegedacht over de toekomst en hun inbreng geleverd. Ik dank alle mensen die enthousiast hebben meegewerkt aan de tot standkoming van deze visie en verheug me op een kansrijke toekomst samen met u.

De burgemeester van Hof van Twente,

‘Ik woon graag in Goor omdat hier
zoveel speeltuintjes zijn waar je
lekker buiten kan spelen.’

woont in Goor

INLEIDING

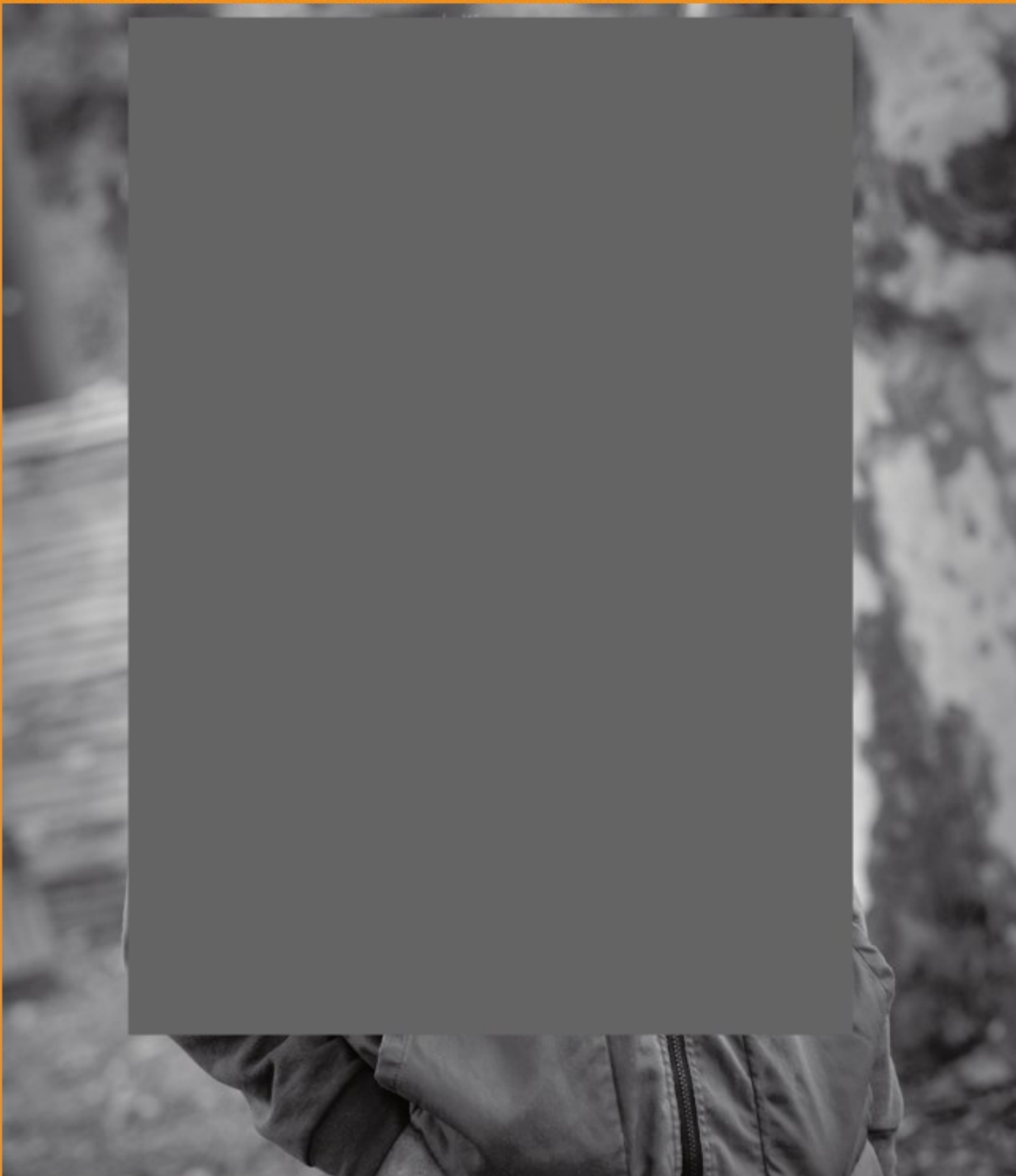
Over de toekomst bestaan verschillende beelden. Dat geldt ook voor toekomstvisies. Moet een toekomstvisie algemeen en abstract geformuleerd zijn, of precies antwoord geven op concrete veranderingen, vernieuwingen en projecten in met name genoemde kernen?

Deze visie is niet bedoeld als een soort bestemmingsplan of welzijnsprogramma voor 2030, waarin exact staat vermeld waar wat gaat gebeuren. Maar de visie blijft ook niet bij een vage, afstandelijke beschrijving van enkele economische, sociale en landschappelijke ontwikkelingen in een doorsnee plattelandsgemeente.

Doel van deze toekomstvisie is het schetsen van de grote lijnen: wat kenmerkt onze gemeente nu en straks. Maar de visie geeft ook een mogelijk toekomstperspectief specifiek voor onze gemeente, met vernieuwende ideeën en kansrijke oplossingsrichtingen. Een perspectief dat beoogt te boeien, te inspireren en richtinggevend te zijn bij het maken van keuzes. Het is aan de politiek om samen met de burgers aan de toekomstvisie in de periode die voor ons ligt concrete invulling te geven. Dit kan in de komende jaren gestalte krijgen door de visie te gebruiken als toetsingskader voor sectorale beleidsontwikkeling (beleidsplannen) en meerjarige planvorming (programmabegrotingen). Het gaat er om wat je nu moet doen om straks dat perspectief te bereiken. De toekomst begint vandaag!

Leeswijzer

De opbouw van deze toekomstvisie is als volgt. Op basis van een schets van de identiteit van de gemeente (hoofdstuk 1) en een analyse van trends (hoofdstuk 2) wordt in de vorm van een wensbeeld een toekomstperspectief geschreven (hoofdstuk 3). Dit perspectief is geschreven in de vorm van een twintigtal streefbeelden voor 2030. Als een rode draad door deze visie loopt een feuilleton, een verhaal dat dient als sfeerimpressie. Het is een fictief beeld van het dagelijks leven in onze gemeente over twintig jaar. Het wordt verteld als waarneming vanuit het perspectief van een wandelaar: 'Een voettocht in het jaar 2030'.

*‘Iedereen kent elkaar
en het is mooi rustig.’*

[Redacted]
is geboren en getogen in Diepenheim

‘Wi’j doot ‘t gewoon.’

De gemeente Hof van Twente bestaat sinds 1 januari 2001 en omvat de kernen: Bentelo, Delden, Diepenheim, Goor, Hengevelde en Markelo en dertien buurtschappen. De naam ‘Hof’ van Twente past bij ons. Het raakt aan de landschappelijkheid van onze gemeente, aan de vanzelfsprekende zorg die Hof van Twente nodig heeft en krijgt, aan de eigen ruimte die onze gemeente biedt voor elementen die ieder een heel eigen karakter hebben, aan de combinatie van nuttige en sierelementen en tot slot aan de compositie die nodig is om van een bonte verzameling de gemeente Hof van Twente te maken.

Veelzijdig landschap

Het coulisselandschap wisselt van open en bewerkt tot omsloten met houtwallen en heuvelachtig mysterieus bos met waterpartijen. Het is waar we samen trots op zijn en wat we willen beschermen. Door de landschappelijke kwaliteit heeft de gemeente vele recreatieve en verblijfsvoorzieningen. Landgoederen als Twickel en Weldam getuigen van het klassieke feodale verleden waaruit dit cultuurlandschap voortkomt.

Een voettocht in het jaar 2030

Mijn voettocht start op de Borkeld. Waar begin ik aan? Te voet door een gemeente die ik niet eens ken. Een landschap dat voor me ligt, waarin een geschiedenis verborgen gaat en dat een onbekende toekomst voor zich heeft. Dorpen als Markelo, Diepenheim of Hengevelde, waarin mensen mij als eenzame voetganger met vreemde ogen zullen aanstaren. Wat houdt hen eigenlijk bezig? Hoe leven zij, waar wonen en werken ze? Het zijn vragen die

Met haar grote buitengebied huisvest de gemeente ook een agrarische sector, die van oudsher een prominente rol speelt in het beheer van het landschap. In voorgaande decennia hebben deze bedrijven overal een schaalvergroting doorgemaakt. Daarbij is het accent van traditioneel gemengde bedrijven verschoven naar de intensieve veehouderij. Vooral in de open gebieden uit zich dat in bedrijven met omvangrijke dierenverblijven.

Tegelijkertijd is het toerisme een belangrijke slagader.

Unieke stadjes en dorpen

Als meerkernige gemeente is Hof van Twente een eenheid in verscheidenheid. De kernen zijn stuk voor stuk uniek en voor een groot deel zelfvoorzienend. Wonen, winkelen, werken, scholing en recreëren is vaak binnen de eigen of naburige kern mogelijk. Het centraal gelegen Goor heeft qua bedrijven en instellingen betekenis voor de gehele gemeente, maar het is niet dé hoofdkern die qua grootte, uitstraling en verzorgende functie van nature een hoofdrol vervult.

Het unieke karakter blijkt ook uit de verschillen tussen kernen die in omvang vergelijkbaar

zijn. Het relatief jonge dorp Hengevelde is anders dan het historische stedeke Diepenheim. Dat geldt ook voor de stad Delden in vergelijking tot het dorp Markelo. Deze verschillen houden verband met de verschillen in ontstaansgeschiedenis. Waar de ontwikkeling van Delden als kleine stedelijke kern in de loop der eeuwen sterk gerelateerd is geweest aan het landgoed Twickel, is Markelo veeleer gevormd door de sterke verbondenheid met de omliggende agrarische gebieden.

Sociale verbanden

Noaberschap is van oudsher de sleutel tot het begrijpen van de sociale samenhang, niet alleen hier, maar in heel Twente. In goede en slechte tijden helpen burens elkaar, zij vormen een horizontaal onderling sociaal weefsel dat waar mogelijk zelfvoorzienend is. Soms kan dit ook een keerzijde hebben, wanneer sociale controle als knellend wordt ervaren.

Vooraanstaande personen en overheid zijn voor inwoners niet meteen als belangrijke partij in beeld. 'Tegen grote leu mu'j zwiagn of joa zeggn' karakteriseert de houding naar (vermeende) leiders. De kernen en buurtschappen zijn sterk gericht op de eigen gemeenschap, Hof van Twente wordt van klein naar groot gedacht. De burgers benaderen de gemeente bottom-up. Noabers horen elkaar kansen te bieden, het is leven en laten leven. Als je slim bent en het goed voor elkaar hebt gekregen dwing je respect af, als je maar niet naast je schoenen gaat lopen want het is niet ongevaarlijk boven het maaiveld.

Onze jongste generatie wil zich niet klakkeloos inpassen in traditie en verlangt meer toegesneden aandacht en voorzieningen.

Hun wereld is van meet af aan groter dan vroeger, media en internet ontsluiten de sociale grenzen en bieden andere dan de traditionele perspectieven. Zo zijn er altijd al jongeren geweest die wegtrokken en bijvoorbeeld naar de Randstad verhuisden voor opleiding, wonen

nooit in me opkwamen toen ik jaren geleden dagelijks via de A1 naar Almelo reisde, waar ik als rechter in opleiding mijn carrière begon. Het groen, ja dat was me toen wel opgevallen, de coulissen, met verspreid liggende boerderijen, die aan hun luiken te zien uiting gaven aan het landgoed waartoe ze behoorden. Twickel, die naam kende ik, maar in het gebied was ik nimmer. Ik nam me voor om tijdens deze voettocht door de gemeente Hof van Twente zeker ook het kasteel Twickel te bezoeken, vlakbij het oude stadje Delden. Vreemd eigenlijk, zoveel historie voor een gemeente die nog maar kort geleden haar 25-jarig bestaan heeft gevierd. NRC-next wijdde er in 2026 nog een artikel aan. Hof van Twente werd als voorbeeld gesteld voor al die nieuwe

en werken. Voor hen die blijven, is het van belang de Twentse levensstijl, die doordrongen is van traditie, te verjongen en passend te vernieuwen.

Modern rentmeesterschap

Zuinig zijn op de natuur en het landschap en haar waarden en de beleving ervan koesteren, combineren wij met een terughoudende maar toch hartelijke onderlinge cultuur. Deze is waakzaam op verstoring van de traditionele natuurlijke en culturele waarden en beschermt zo het goede leven. De economie en de jeugd stellen echter ook nieuwe eisen. Deze eisen raken aan gevoelige evenwichten. Innovatie kan alleen maar behoedzaam tot stand komen. Het moet gedragen worden door onderlinge samenspraak in de gemeenschap en nieuwe ontwikkelingen moeten steeds afgestemd worden op het natuurlandschap, dat zich met een eigen cultuurhistorische logica laat 'lezen'. Dit vraagt om de opstelling van een ingetogen bestuurder die, wijs en dienstbaar aan de mensen, afstemming tussen de verschillende belangen tot stand kan brengen.

De gemeente vervult die rol, wanneer ze als hoeder optreedt van het algemeen belang en

zich verantwoordelijk voelt voor passende individuele voorzieningen voor mensen die hier behoefte aan hebben.

Maar het moderne rentmeesterschap blijft daar niet toe beperkt. Rentmeester zijn wij in wesen allemaal. Als burger die zijn huis koestert en dit met partner, alleen of in gezinsverband bewoont. Als buurt- en verenigingsleven dat de sociale cohesie bevordert en zuinig is op de mensen die erbij betrokken zijn. Als plaatselijke bedrijven en maatschappelijke instellingen op het gebied van zorg, onderwijs of huisvesting, die werkgelegenheid bieden, op duurzame wijze produceren en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Als landgoederen, die een nieuw evenwicht hebben bereikt in het vernieuwen en het conserveren van de geschiedenis.

Kernwaarden identiteit

De opbrengst van gesprekken en bijeenkomsten in de eerste helft van 2009 over de identiteit van Hof van Twente is op de volgende pagina's weergegeven in woord en beeld.

Kernwaarden tabel

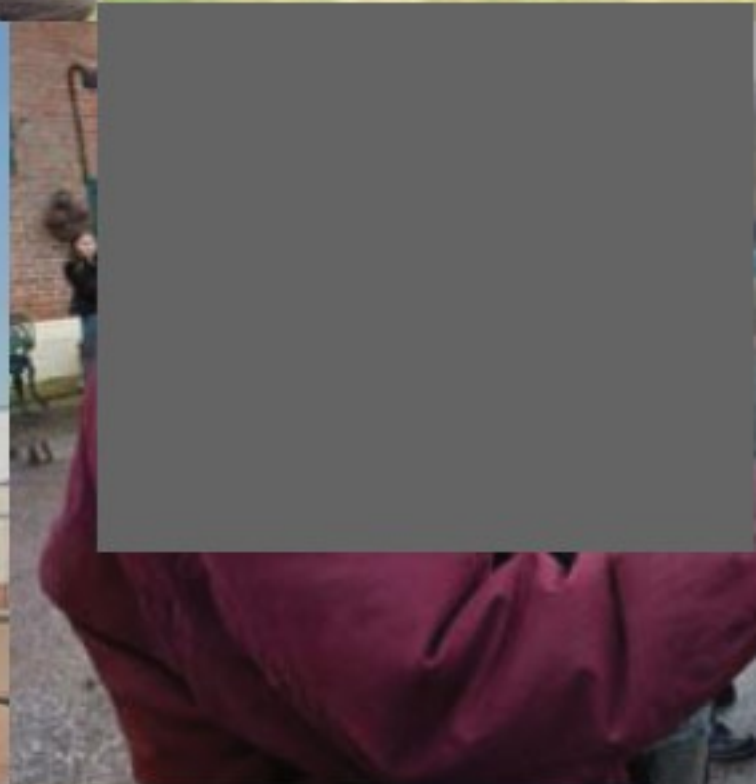
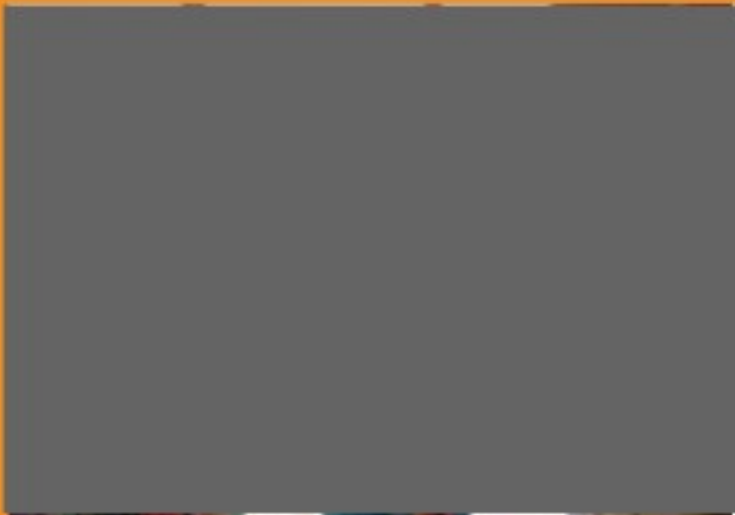
KERN	het goede leven	waakzaam	afstemming	leiderschap	onderling	innovatief
emotie	mijn coulissen	bezorgdheid	balans zoeken	vertrouwen genieten	empathie	oorspronkelijk
functie	leefbaar	kritisch volgen	inpassen	voor elkaar krijgen	sociaal weefsel	structuurversterkend
streven	organisch	duurzaam	compositie	initiatiefrijk	gelijkwaardigheid	verzilveren

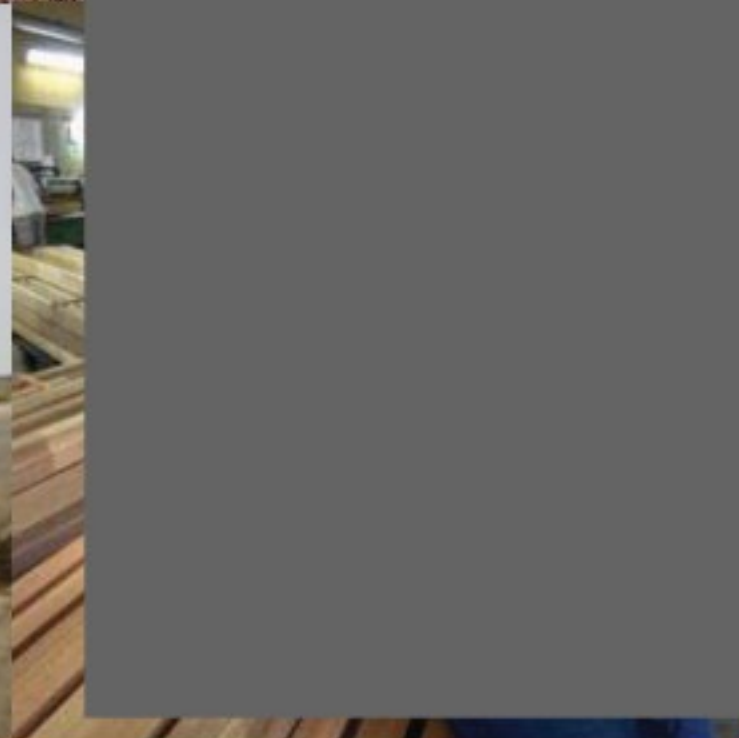
gemeenten die rond de eeuwwisseling waren ontstaan. Een roerige herindelingsronde had geresulteerd in de vorming van veertien nieuwe gemeenten in Twente. Hof van Twente telde bij haar ontstaan 35.000 inwoners. Inmiddels is dat aantal teruggelopen naar 33.000. Dat leidt ertoe dat er tegenwoordig weer stemmen opgaan in Den Haag die pleiten voor een nieuwe gemeentelijke herindeling.

Waarachtig, de Borkeld is een schitterend stuk natuurlandschap met heidevelden, grove den en zeldzame jeneverbesstruiken. Ik las op de website www.twentenu.nl dat het actieve natuurbeheer van Staatsbosbeheer in dit gebied opmerkelijke resultaten heeft gehad. Flora en fauna zijn in omvang

Hof van Twente, het land van de arbeid, het land der natuur:

- mijn coulisselandschap
- verantwoorde inpassing van nieuwe economie
- rentmeester zonder kapsones
- hof met ruimte voor diverse karakters
- gastvrij en hoffelijk
- nieuwe tradities voor jongeren
- vertrouwen
- genieten
- van het kleine naar het grote werken
- kaderstellende hofhouding met standvastige koers
- 'n noaber overdrijft niet

‘Als 100%-Tukker
zet ik graag de zaak
van mijn ouders voort.’

woont in Hengevelde

‘Wat kump d’r op oons af.’

1. Demografische veranderingen

Een landelijke trend is, dat in de komende tientallen jaren de bevolking vergrijsst en ontgroent. Er komen minder jongeren bij en de groep van 55 jaar en ouder zal groeien. De arbeidsmobiliteit binnen Europa heeft hier ook invloed op. Hiermee komt een eind aan de periode van geleidelijke bevolkingsgroei.

Voor de Provincie Overijssel geldt, dat met name gemeenten in het landelijk gebied op termijn met een krimpscenario geconfronteerd zullen worden. Tussen 2010 en 2015 zal in Hof van Twente de maximum bevolkingsomvang zijn bereikt van 35.500 inwoners; daarna neemt deze af. Compensatie van het bevolkingsaantal zou alleen gevonden kunnen worden in een positief migratiesaldo, maar dat is voor Hof van Twente (en ook voor de Regio Twente) niet realistisch. Het wegtrekken van jongeren voor studie en werk is een proces waar alle gemeenten in het landelijk gebied mee te maken hebben. Slechts een deel van deze jongeren komt uiteindelijk terug naar de gemeente.

ONTWIKKELING AANTAL INWONERS HOF VAN TWENTE

2010 35.500 inwoners

2020 34.000 inwoners

2030 33.000 inwoners

en diversiteit gegroeid. En ook het areaal is toegenomen. Het maakt deel uit van de ecologische hoofdstructuur, die op het grondgebied van Hof van Twente sinds enkele jaren volledig gereed is.

Ik verlaat het bospad en zoek via het GPS-signaal van mijn horloge welke weg ik het best naar Markelo kan nemen. De zandweg gaat over in een verharde weg, die aan beide zijden opgesierd wordt door geribbelde betonstenen. Kennelijk hier neergelegd toen er nog auto's mochten rijden.

Ik vervolg mijn weg. Links en rechts van de weg zie ik enkele woonhuizen, met een bebouwing die vermoedelijk ooit als veeschuur dienst deed. Maar er is ook bedrijvigheid.

28

WONINGEN

“DE HERIKER ES

START
VERKOOP
11 AUGUSTUS
2008

Ontwikkeling

Ten Brinke
Vastgoedontwikkeling

www.tb-vastgoedontwikkeling.nl

Architect

WRS Architecten

www.wrs.nl

In de woonvisie van Hof van Twente wordt (als één van de eerste gemeenten) uitgegaan van minder inwoners. Het mooie wonen in Hof van Twente wordt actief gepromoot om jonge mensen van buiten aan te trekken. Het beeld van vergrijzing en ontgroening kan per kern een verschillend verloop hebben. In Delden is het al eerder zichtbaar dan in kernen met een relatief jonge bevolking zoals Bentelo en Hengevelde.

De demografische ontwikkelingen hebben ook gevolgen voor de opbouw van de beroepsbevolking. Het arbeidspotentieel wordt minder door een teruggang van het aantal beroepskrachten. Evenals door globalisering en technologische ontwikkelingen wordt Hof van Twente geconfronteerd met (productie-)bedrijven die wegtrekken naar elders. Tegelijkertijd zal het aantrekken van werknemers van elders toenemen.

2. Minder mensen in meer woningen

Ondanks de krimp zal het aantal huishoudens in de komende jaren eerst toenemen; het aantal mensen per woning zal verminderen. De vraag naar passende woningen voor jongeren en ouderen blijft groeien. Een ontwikkeling is dat gemeenten steeds vaker hun aandacht richten op ondersteuning van jongeren/starters op de woningmarkt en op het creëren van huisvesting voor ouderen. Maar ook het verhogen van de kwaliteit van nieuwbouw en de bestaande woningvoorraad en het verhogen van het aandeel levensloopbestendige woningen in de nieuwbouw staat steeds meer in de belangstelling. Dit is van invloed op de inrichting van de openbare ruimte. In de komende decennia zal het aantal herstructureringswijken in Hof van Twente toenemen. Door veranderde eisen en demografische ontwikkelingen is de kwaliteit niet meer passend. Tegelijk zal de behoefte in kwantitatief opzicht minder worden. Herstructurering zal samengaan met investeringen in duurzaamheid van woningen, maar vraagt ook stedenbouwkundig om een antwoord hoe met de ontstane ruimte kan worden omgegaan. Deze kan ten gunste komen van onder meer het binnenstedelijk groen.

Achter een beukenhaag zie ik mensen druk in de weer op een glooiend terrein met ontelbare druivenstruiken. Dat is een goed teken. Wie weet is er een wijnschenkerij, waar ik even kan aanleggen. De stem uit mijn stappen-teller vertelt vriendelijk dat ik al zes kilometer heb afgelegd.

Plattelandsvernieuwing. Een fantastisch begrip. We vernieuwen het platteland. We gebruiken het en proberen het soms weer mooier te maken. We brengen het soms terug in de oude staat, maar weten er ook in goede harmonie met de omgeving nieuwe functies in onder te brengen. Decennia lang actief beleid heeft zijn vruchten afgeworpen. Maar wiens verdienste is dat nou eigenlijk. Ja, het waterschap heeft enorm veel geld geïnvesteerd om de

3. Verandering economische dragers

De traditionele economische dragers van Hof van Twente - landbouw, industrie en bouwnijverheid - zullen naar verwachting in de komende decennia krimpen. Toenevende werkgelegenheid wordt gevonden in dienstverlening, gezondheidszorg, zorg in de brede zin en toerisme. Kleinschalige initiatieven voor dagopvang, woonzorgboerderijen of begeleid wonen zijn hiervan concrete voorbeelden.

4. Verandering in landelijk gebied

Het landschap dat vroeger hoofdzakelijk gebruikt werd voor voedselproductie zal steeds meer veranderen in een consumptief landschap voor recreatiedoeleinden met aandacht voor rust, ruimte, verblijf en verpozen. Daarnaast zal de schaalvergroting in de landbouw zich blijven voortzetten, waardoor een markt ontstaat waarin nog steeds voldoende ruimte is voor een aantal grote agrarische bedrijven. De trend dat het aantal agrarische bedrijven jaarlijks met gemiddeld 3% afneemt zal zich in de komende jaren doorzetten. Desondanks zullen agrarische bedrijven een belangrijke rol blijven spelen voor de voedselproductie en op basis van kwaliteitsniveau en innovatie internationaal concurreren. Dit zal ook een wereldwijde opgave zijn.

Parallel hieraan bestaat een ontwikkeling in de richting van de biologische landbouw, waarvan de zichtbare invloed op de agrarische sector zal blijven toenemen. Dit uit zich in toenemende aandacht binnen landbouwproductiemethodes voor energiegebruik, dierenwelzijn, herkomst diervoer en veterinaire eisen.

WERKGELEGENHEID

Sectoren	Aantal	Ontwikkeling
arbeidsplaatsen	2008	2003-2008
(Detail)handel/reparatie	2.703	+ 6,1 %
Industrie	2.490	- 7,5 %
Landbouw	2.074	- 9,2 %
Gezondheids-/welzijnszorg	2.067	+ 26,5 %
Bouwnijverheid	1.541	- 1,5 %
Zakelijke dienstverlening	1.243	+ 24,5 %
Horeca	1.064	- 1,3 %
Vervoer, opslag, communicatie	534	+ 24,2 %
Milieu, cultuur, recreatie	494	+ 20,2 %
Onderwijs	441	+ 2,8 %
Openbaar bestuur	296	- 4,5 %
Financiële instellingen	216	- 4,8 %
Totaal arbeidsplaatsen	15.163	+ 4,0 %

Ontwikkeling werkgelegenheid verdeeld over economische sectoren. Bron: Regio Twente

Extensiveringsgebied: is gericht op beëindiging intensieve veehouderij en bevordering landschaps- en natuurwaarden;

Verwevingsgebied: is gericht op verweving van de functies landbouw, wonen en natuur.

Landbouwontwikkelingsgebied: geeft intensieve veehouderij en andere landbouwfuncties een duurzaam perspectief.

Op het gebied van dierenwelzijn kan de inwerkingtreding van nieuwe regelgeving (onder andere verplichte groepshuisvesting voor zeugen) in de komende jaren ingrijpende gevolgen hebben voor de intensieve veehouderij.

In economisch opzicht is het de landbouwsector die in de komende 20 jaar de grootste verandering zal ondergaan. Voor gemeenten betekent dit de vraag hoe de schaalvergroting van de landbouw een plek wordt gegeven. De verschuiving van bedrijven van extensiveringsgebieden naar landbouwontwikkelingsgebieden zet zich in de toekomst door. Dat geldt straks mogelijk ook voor de veeteeltbedrijven in de landgoederen, hoewel de landbouwgronden daar wel een vorm van agrarische functie zullen behouden.

Uiteindelijk verdwijnt de (intensieve) landbouw uit de extensiveringsgebieden

Dit leidt ertoe dat ook de druk in de landbouwontwikkelingsgebieden steeds groter wordt.

Ook in de verwevingsgebieden lopen we aan tegen de grens van wat het landschap aankan.

Uitbreiding is daar steeds vaker niet meer mogelijk.

5. Meer aandacht voor duurzaamheid

De aandacht voor milieu, klimaatverandering en de eindigheid van fossiele brandstoffen staat mondiaal, nationaal en lokaal op de agenda. Duurzame ontwikkeling kan worden gedefinieerd als het voorzien in de behoefte van de huidige generatie, zonder voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoefte te voorzien.

Politiek, bedrijfsleven, instellingen en particulieren: om economische en ideële redenen wordt duurzaamheid steeds meer een doorslaggevende factor bij het maken van keuzes.

Aannemelijk is dat die ontwikkeling in snel tempo doorgaat in komende jaren en duurzaamheid een vaste plaats behoudt in wet- en regelgeving, beleid en uitvoering. Het programma "Naar een duurzame Hof", dat in 2009 als raadsinitiatief is gestart is voor deze ontwikkeling illustratief.

rationele wijze van waterafvoer, die nog in de jaren '60 en '70 van de 20e eeuw topprioriteit had, om te buigen naar een natuurlijke verschijningsvorm met natuurlijke oevers en meanderende waterlopen. Maar volgens mij zijn het bij uitstek de bewoners van het gebied, die het lef hebben gehad om nieuwe kansen op te pakken. Door de aandacht die jarenlang aan natuur, toerisme en recreatie is geschonken is het landschap in de loop der jaren intact gebleven. Het lijkt erop, dat een duurzaam evenwicht met de veranderde, maar vitale agrarische sector is bereikt.

Heerlijk, zo'n glas koele witte wijn. [REDACTED] gaat even bij me zitten. 'In 2012 zijn we begonnen als wijnboer. Toentertijd was de wijnbouw

Dit uit zich in de bouw van energieneutrale woningen (in 2020 verplicht), reductie in energiegebruik door technologische ontwikkelingen, het algemeen gebruikelijk worden van duurzame energiebronnen als zonne-energie, windenergie en biovergisting. Maar ook de steeds grotere aandacht voor duurzame voedselproductie en de geleidelijke overgang naar het gebruik van elektrische voertuigen zijn ontwikkelingen die in het verschiet liggen.

In de toekomst zal het dagelijks leven merkbare veranderingen ondergaan. Koeling en verwarming door gebruik van aardtemperatuur en een maximaal hergebruik van afvalstoffen worden gangbaar. Ook zal zorgvuldiger worden omgegaan met drinkwater en water voor natuur en recreatie. Daarbij zal de doelstelling zijn om niet of nauwelijks nog afvalwater te produceren. Het uitgangspunt van cradle to cradle is dan gemeengoed.

Deze doelstelling heeft vergaande consequenties voor het omgaan met afvalwater van huishoudens. De toepassing van andere technieken maken op termijn de gemeentelijke riolering in haar huidige vorm

De centrale gedachte van de cradle to cradle (wieg tot wieg) filosofie, is dat alle gebruikte materialen na hun leven in het ene product, nuttig kunnen worden ingezet in een ander product.

overbodig. Warmtewinning uit douchewater, hergebruik van regenwater voor wassen en toiletspoeling en kleinschalige systemen voor behandeling afvalwater zijn hiervan concrete voorbeelden.

Kortom: de trend is dat duurzame ontwikkeling zowel voor particulieren als overheid gemeengoed wordt op allerlei terreinen. Het belang van lokale energieproductie gaat toenemen en dit zal een economische impuls gaan vormen.

6. Andere verhouding tussen de overheid en haar burgers

Het bevorderen en behouden van de leefbaarheid van de directe woonomgeving zal naar verwachting de komende jaren een belangrijke rol blijven innemen op de politieke agenda van de gemeente. Onder leefbaarheid wordt verstaan het wonen in een prettige en veilige leefomgeving met de mogelijkheid gebruik te maken van verschillende voorzieningen. Leefbaarheid wordt voor burgers een steeds belangrijker en breder begrip.

Vanuit de gemeenschap wordt samenwerking gezocht op het gebied van het leefbaar en duurzaam houden van de eigen leefgemeenschap. Op dat gebied wordt een overheid verwacht die dichtbij is, ondersteunt en ingrijpt wanneer nodig.

Burgers worden mondiger en willen meer inspraak. Zij willen dat de gemeente plannen maakt samen met de inwoners en dat inwoners zelf het initiatief kunnen nemen voor plannen. Zij willen zich meer herkennen in het beleid van de (lokale) overheid. Mocht de gemeente af willen wijken van de mening van de inwoners, dan wordt dat alleen geaccepteerd als zij daar goede argumenten voor heeft.

De wijze waarop de communicatie tussen burgers en overheid plaats zal vinden, zal steeds meer digitaal zijn en voor zover niet digitaal intensiever, ter plekke en persoonlijker (multi channel).

langzaam in opkomst. De eerste nieuwe wijnboer had een aantal jaren daarvoor de stap durven zetten in Bentelo. Die wijngaard in Bentelo was zelfs de eerste die begeleide dagopvang mogelijk maakte door een combinatie van wijn- en zorgboerderij. Inmiddels telt de gemeente Hof van Twente 18 wijnboeren. Het is prachtig om te doen. Mijn man en ik zijn verknocht aan de omgeving. Sinds enkele jaren exploiteren we ook een bed en breakfast-accommodatie. Het afgelopen seizoen hebben we weer goed gedraaid. Maar wat wil je, nu we de laatste jaren telkens weer kunnen genieten van een fantastische zomer.' Ik neem nog een slok. Ach, zo'n wandeling is zo gek nog niet.

Het voorgaande duidt op de verandering in de rol die de overheid volgens de samenleving zou moeten vervullen. Tegelijkertijd is er een trend gaande van een zich terugtrekkende overheid. Dit heeft bijvoorbeeld in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning al zijn beslag gekregen. Andere partijen zijn betrokken geraakt bij de sociaal-maatschappelijke vraagstukken en de overheid acht zich bewust niet langer voor alle vormen van ondersteuning en zorg verantwoordelijk.

Al met al wordt de verhouding tussen burger en overheid steeds horizontaler. De rol van de gemeente wordt steeds meer die van facilitator en partner en minder die van regulator. Richting individuen en verenigingen zal vaker een beroep worden gedaan op zelfredzaamheid.

De gemeente heeft de opdracht van het Rijk om zich te gaan ontwikkelen tot een zogeheten 'eerste overheid' (het loket). Als summum van dienstverlening dient ze de poort te worden naar overheidsdienstverlening waarbij gegevens nog slechts éénmaal hoeven te worden aangeleverd (burgerservicenummer). Daarin zullen 'werkplein'-achtige functies,

Werkplein is de naam van de samenwerking tussen gemeenten en uitkeringsorganisatie bij arbeidsreïntegratie.

maar ook belastingdienst en studiefinanciering en bijvoorbeeld de regionale ondersteuning zelfstandigen samenkomen. Daarbij kan spanning ontstaan over hoe taakuitbreidingen voortvloeiend uit de 'eerste overheid' zich verhouden tot de lokale democratie.

Een ontwikkeling die haaks lijkt te staan op deze taakverbreding is het ontstaan van regionale omgevingsdiensten en regionale brandweerorganisaties. Deze leiden tot centralisatie in plaats van decentralisatie en stellen de schaalgrootte van gemeenten ter discussie.

7. Individualisering

Steeds meer is de moderne mens gericht op zijn eigen zaken en een zelfstandige positie in de samenleving. Enerzijds leidt dit ertoe, dat mensen gestimuleerd worden om tot zelfontplooiing te komen en een maatschappelijke positie te verwerven. Anderzijds betekent individualisering ook, dat de moderne burger zijn problemen zelf wil oplossen of gestimuleerd wordt om zelf actief bij te dragen aan het oplossen van de eigen problemen. Dit laatste vormt één van de uitgangspunten van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Dit heeft invloed op het aantal samenwerkingsverbanden.

De trend van individualisering kan ook andere gevolgen hebben. Ze kan leiden tot sociaal isolement en eenzaamheid bij mensen. Het contact met burens en vrienden kan minder worden of zelfs verloren gaan.

Het zal in de toekomst moeilijker worden om vrijwilligers te interesseren voor een taak binnen het verenigingsleven. Sociale verbanden worden losser en structurele inzet als vrijwilliger in een zorginstelling, bestuurslid bij een vereniging enz. wordt steeds minder vanzelfsprekend.

Daar staat echter tegenover, dat het potentieel aan mensen dat na haar pensionering een actieve rol in het vrijwilligerswerk kan vervullen door de vergrijzing toeneemt.

Het zweet staat me op het voorhoofd. Een hele klim, die Herikerberg. Bovenop kijk ik achterom. Het was aangenaam verpozen in Markelo, de mensen zijn er vriendelijk. Toerisme en recreatie zijn er steeds belangrijker geworden. Rustzoekende toeristen en recreanten zoals fietsers en wandelaars wisten de landschappelijke omgeving altijd al te waarderen. Maar sinds het gebied van de Domelaar een recreatieve bestemming heeft gekregen heeft Markelo er nog een toeristische attractie van formaat bijgekregen. Bij de vvv in Markelo zag ik een videopresentatie van het 15e Highland Festival, dat in 2029 heeft plaatsgevonden. Highland schijnt een jaarlijkse ontmoeting te zijn voor iedereen die bezig is met duurzame voedselketens en

8. Globalisering, Europeanisering en regionalisering

De toekomst van Hof van Twente wordt in belangrijke mate gevormd door invloeden van buitenaf, zoals Europa, Rijk, provincie en regio. Als deel van een groter geheel verandert Hof van Twente mee. Europa wordt in de toekomst steeds belangrijker en dit geldt ook voor de verbondenheid van burgers met de rest van de wereld.

De gemeente wordt steeds meer hét toegangslot voor zowel lokale, landelijke als Europese overheidstaken. De lokale overheden (gemeenten) vormen daarom de basis voor de (toekomstige) Europese democratie. Aan de gemeente de taak om als “eerste overheid” dit voor de burger toegankelijk en transparant te maken.

Sociaal en economisch betekent dit naar verwachting, dat gemeenten zich steeds meer in regionaal verband sterk zullen gaan maken om partij te zijn in de concurrentie om middelen, om bezoekers en investeerders. Het zijn de regio's die steeds meer met elkaar zullen concurreren en niet individuele gemeenten. Concreet kan deze regionale inzet leiden tot innovatie in gemeenten als Hof van Twente, onder andere via het regionale toekomstplan de “Agenda van Twente”. De gedachte daarbij is dat Twente één arbeidsmarkt vormt.

De toenemende invloed van buiten de gemeente, in de vorm van globalisering, Europeanisering en regionalisering vormt met andere woorden een trend die zich in de toekomst door zal zetten.

9. Digitalisering

Op sociaal, maatschappelijk, economisch en gebied van wonen en zorg zullen de nieuwe ICT ontwikkelingen van grote invloed zijn. Steeds minder zal het nodig zijn om te wonen in de buurt van waar gewerkt wordt. Het aandeel thuiswerkers zal toenemen. Vanuit iedere plek in de gemeente kan er contact met de buitenwereld zijn. Sommige vormen van patiëntenzorg kunnen per webcam worden verricht. Sociale contacten zullen naast ‘face to face’ steeds meer middels elektronische communicatie plaatsvinden. Overal beïnvloedt het ons leven. Dit versterkt de eerdergenoemde trend van individualisering.

‘Als psychologiestudent in Groningen miste ik de sociale contacten en ben ik teruggekeerd naar Twente: hier groeten de mensen elkaar!’

woont (weer) in Markelo

‘De nieuwe tijd.’

Vanuit een kansenbenadering wordt in dit hoofdstuk een wensbeeld geschetst. Hoe zouden we willen dat Hof van Twente er in 2030 uitziet? Hoe zal de gemeentelijke samenleving zich hebben ontwikkeld?

De schets is beschrijvend van aard en staat los van de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de gemeentelijke overheid als actor, omdat ze ook gaat over zaken waar de gemeente geen speler in is. Een vooruitblik op het jaar 2030: 20 jaar verbeeld in 20 streefbeeld met een eigen kleur. Het zijn beelden over mens (oranje 1 t/m 9), ruimte (groen 10 t/m 14) en economie (blauw 15 t/m 20).

Streefbeeld 1: Sociale leefgemeenschappen met sociale cohesie, die leefbaar en levensvatbaar zijn

Hof van Twente is in 2030 een duurzaam leefgebied voor mensen van alle leeftijden. In het duurzame Hof van Twente zijn ‘schoon, heel en veilig’ zaken waar niet over hoeft te worden gediscussieerd; hier is voor gezorgd. De kern, wijk of buurtschap regelt wat zij zelf wil en kan regelen.

duurzaam gebruik van landschap en landgoed. Het festival heeft activiteiten door heel Hof van Twente, onder meer nabij de Domelaar. Het is naast een treffen van vakmensen ook een plek om te genieten van het goede leven met proeverijen, muziek en kunst. Wat klein begon is inmiddels een begrip geworden, en roept bij anderen bewondering op.

Voor me ligt de plaats Goor, een stedelijke kern die door haar centrale ligging naar ik aanneem een duidelijke centrumfunctie zal vervullen. De invalsweg laat een aaneenschakeling van bijzondere woongebouwen zien. Verzorgingshuizen? Woonzorgcomplexen? Begeleid wonen? Is dit rollator valley? In een parkje raak ik in gesprek met een oude man. Hij helpt me uit

Grapefruit
Stuks 2 5.99

Golden Delicious
6 x 1/2 Kilo 5.99

Per's Sinasappel
Stuks 30 5.99

Slaetten
500 Gram 1.50

Kindervrucht
4 1.00

Vanuit de gedachte van de 'civil society' is het besef dat leefbaarheid een gemeenschappelijke (publiek-private) opgave is gemeengoed.

Zelfredzaamheid en zeggenschap over de eigen situatie staan hierin centraal. Dit vereist dat de gemeentelijke overheid bereid is meebeslissen door groepen burgers in haar besluitvorming mogelijk te maken, bijv. op buurtschapsniveau. Dit gaat een stap verder dan de traditionele inspraak. Projecten op het gebied van collectief particulier opdrachtgeverschap voor woningbouw zijn hier een mooi voorbeeld van, in 2030 meer regel dan uitzondering.

Streefbeeld 2: Kleine kernen vernieuwen hun vitaliteit

Alle kernen en buurtschappen hebben hun eigen sterke en zwakke punten. In 2030 wordt het onderscheid tussen de verschillende delen gerespecteerd en krijgt het de ruimte. In die verscheidenheid schuilt de kracht van Hof van Twente. Vanzelfsprekend houden kernen uiteenlopende functies. Maar door bewust accenten te leggen kan iedere kern werken aan een herkenbaar profiel van de eigen sterke punten en zich hiermee profileren. Denk hierbij aan:

Markelo: toerisme; Delden: historie; Diepenheim: kunst; Goor: centrumfunctie; Hengevelde/Bentelo: hechte samenleving en de buurtschappen: landelijk wonen.

Sociaal geograaf [REDACTED] (2008): "In de afgelopen twintig jaar zijn Nederlandse dorpen veranderd van 'autonome dorpen' naar 'woondorpen'. Het autonome dorp staat voor een samenleving die gebouwd is op traditie, een samenleving van mensen die in het dorp zijn opgegroeid en op het dorp zelf zijn gericht. Het woondorp heeft een heel andere samenleving, een waarin mensen zich vestigen omdat de woonomgeving er aantrekkelijk is, een samenleving van mensen die ergens anders werken en ook voor de voorzieningen niet op het dorp zijn aangewezen."

de droom.

'Goor is een prachtig stadje met veel werkgelegenheid en een compact winkelgebied. Daar is het goed wonen, ook voor ouderen zoals ik. Ik woon in een appartement aan de overkant. Een woonservicegebied heet het hier. Zelfstandig, maar met verzorging als ik daar behoefte aan heb. En volop ontspanningsmogelijkheden. Iedere week speel ik met buurtgenoten jeu de boules en bijna maandelijks kom ik in de Reggehof voor een uitvoering van theater of muziek. Fantastisch. Cultuur staat hier hoog genoteerd. Je moest eens weten hoeveel kinderen een muziekinstrument bespelen. Er wonen hier dan ook wel veel, maar echt niet alleen maar ouderen hoor.'

De identiteit wordt samen met de inwoners inhoud gegeven. Op die manier krijgen alle kernen volop de gelegenheid de leefbaarheid te versterken en kunnen zij – in geval van gelijke doelstellingen – hun krachten bundelen.

Tegelijkertijd wordt de ontwikkeling die individuele kernen doormaken gewaardeerd vanuit een transitie van autonoom dorp naar woondorp. Dit betekent, dat het belang van de woonomgeving voorop staat en goede voorzieningen in de eigen kern of omliggende kernen bereikbaar zijn. De kern als onderdeel van een regionaal netwerk betekent dat mobiliteit beschikbaar moet zijn.

Kleinschalige zorgcomplexen met een minimale schaal van 20 eenheden nemen in aantal toe.

Streefbeeld 3: Nieuwe vitaliteit voor sport, verenigingsleven en vrijwilligerswerk

Sportaccommodaties bestaan in 2030 binnen de verschillende kernen, waarbij omvang en diversiteit aansluiten op de behoefte. Sportverenigingen zijn geleidelijk in de loop der jaren per kern gefuseerd of maken gezamenlijk gebruik van accommodaties. Hoewel gestimu-

leerd, zullen verenigingen hier geleidelijk aan zelf initiatieven toe hebben genomen. Gebouwen worden multifunctioneel gebruikt. Unieke samenwerkingsvormen zijn ontstaan onder meer op het gebied van onderwijs, sport en kinderopvang. Gebouwen en speelvelden zijn duurzaam en worden in een groot aantal gevallen publiek-privaat geëxploiteerd.

In 2030 heeft het verenigingsleven in alle kernen nog een zeker bestaansrecht. Het aantal verenigingen is weliswaar teruggelopen, maar met name in de kleine kernen weten ze nog altijd voldoende leden en vrijwilligers aan zich te binden. In een aantal gevallen zullen daar ook fusies van kleinere verenigingen aan ten grondslag liggen. Sport, cultuur, ouderenactiviteiten, muziek: veel van de traditionele vrijetijdsbesteding vindt nog altijd plaats in de sociale omgeving van een plaatselijke vereniging. Inwoners zijn zich ervan bewust dat zij zelf een belangrijke maatschappelijke bijdrage leveren door belangeloos als vrijwilliger actief te zijn.

Het traditionele vrijwilligerswerk heeft in 2030 veranderingen ondergaan. Het heeft nieuwe prikkels en impulsen gekregen door verweving met zorg, arbeidsreïntegratie, onderwijs (maatschappelijke stages) en welzijns subsidiëring. Dit leidt tot nieuwe tijdelijke of structurele vormen van participatie en sociale cohesie.

Streefbeeld 4: Centrale, kwalitatief goede publieke accommodaties

Inwoners hebben toegang tot uiteenlopende publieke voorzieningen als zwembaden, bibliotheken en sportaccommodaties. Een algehele vernieuwings- en opwaarderingsronde is in 2030 afgerond. Complexen zijn duurzaam, voldoen aan de eisen van de tijd en worden particulier door stichtingen beheerd.

Waar de kwaliteit van een voorziening voorop staat is de fysieke afstand tot die voorziening toegenomen evenals de behoefte aan mobiliteit.

Op het gebied van algemene voorzieningen zijn in 2030 keuzes gemaakt. Om in te spelen

Even verderop loop ik een winkelstraat in. Nieuwe en oude winkelpanden wisselen elkaar af. Een groot kantoorpand blijkt het gemeentehuis te zijn. Het is rustig in de ruime publiekshal. Een digitale glazen wand laat zien dat het gemeentehuis 25 jaar na de bouw een belangrijke transitie heeft ondergaan. Het is een plek van in- en uitvliegen geworden, zo vermeldt de interactieve toelichting. Een kleine staf van medewerkers helpt inwoners met vragen over uitkering, zorg en vergunningen. Medewerkers zijn op pad in de kernen en buurtschappen om daar met inwoners te werken aan de kwaliteit van hun woonomgeving. De verschillende conferentieplekken in het gemeentehuis bieden de mogelijkheid groepen te ontvangen, via videocon-

op nieuwe kwaliteitseisen, wensen, maar ook op bezuinigingen die het gevolg zijn van verlaging van inkomsten van het Rijk, is niet langer het aantal maar de kwaliteit van (centrale) voorzieningen bepalend. Dit uitgangspunt zal bepalend zijn bij het maken van keuzes rondom zwembaden, bibliotheekvoorzieningen, muziekschool en theatervoorziening. In meerdere kernen zullen concentraties van voorzieningen in multifunctionele Kulturhus- of sportaccommodaties zijn ontstaan.

Streefbeeld 5: Digitale netwerken/thuiswerken

De komst van een dekkend netwerk van glasvezelverbindingen heeft in 2030 geleid tot een arbeidsmarkt waarin het belang van werkgelegenheid binnen de muren van een bedrijf aanmerkelijk minder is geworden. Thuiswerken is een normaal geaccepteerd maatschappelijk verschijnsel dat bij veel werkgevers praktijk van alledag geworden is. De invloed van digitale netwerken is doorgedrongen tot alle sectoren van de samenleving en biedt tal van nieuwe oplossingen. Detailhandel, zorg voor ouderen, onderwijs, veiligheid op straat, arbeidsmarkt: digitale netwerken beïnvloeden in sterke mate de voorzieningen die geboden worden.

Streefbeeld 6: Optimale participatie

Ook op het gebied van werk en inkomen worden in 2030 veel meer initiatieven van burgers zelf gevraagd. De gemeente initieert actief nieuwe vormen om mensen aan het werk te krijgen, niet door uitsluitend bedrijven te vragen naar beschikbare mogelijkheden. Arbeidsreïntegratie wordt creatiever en de rol van overheid, bedrijf en cliënt verandert, zonder vrijblijvend te zijn.

ferencing met de hele wereld te communiceren en zo doorlopend te werken aan een levendige gemeente. Hof van Twente is hierdoor voor ondernemers, kunstenaars en kenniswerkers een belangrijke plek geworden in de (virtuele) gemeenschap, zo lees ik op het scherm.

Ik dank de vriendelijke receptioniste voor de koffie en vervolg mijn weg. 16 kilometer heb ik inmiddels afgelegd. Ik zet koers richting Diepenheim. Op de brug over het Twentekanaal valt me op hoe de binnenvaart en de pleziervaart een harmonieus geheel vormen op het water. Evenals elders in het land zal ook hier het transport via water de laatste jaren sterk gegroeid zijn. Maar er zal ook vast ergens in de gemeente een haven voor de pleziervaart zijn.

Een vorm van integratie met de subsidiëring in de welzijnssector is gerealiseerd. Subsidies aan instellingen en verenigingen worden gecombineerd met prestatieafspraken over bijvoorbeeld werkervaringsplaatsen. Centraal staat dat participatie verder gaat dan werk alleen. Sociale activering, inzet vrijwilligerswerk en participatiebanen zijn nauw met elkaar verweven. Een hechte samenwerking tussen gemeente en onderwijsinstellingen is op die terreinen gegroeid.

Ondanks dat de focus gericht is op participatie en het meedoen door iedereen, is er ook in 2030 de zekerheid, dat mensen die ondersteuning nodig hebben terug kunnen vallen op een sociaal vangnet. De gemeentelijke overheid regisseert dat er zorg bestaat voor ouderen, inburgeraars, sociaal zwakkeren en ondersteunings- en zorgbehoevenden.

Streefbeeld 7: De nieuwe overheid stimuleert innovatie, betreft burgers, luistert en faciliteert

De gemeentelijke organisatie is in 2030 als 'eerste overheid' kaderstellend, serviceverlenend en ondersteunend. De kaders worden, voor zover ze niet uit landelijke regelgeving voldoen, in overleg met of samen met de belanghebbenden van het specifieke onderwerp opgesteld en door de gemeente vastgesteld. De gemeente is servicegericht, een kompas voor de burger in de regelgeving. Zij nodigt de burger en de ondernemer uit om met nieuwe innovatieve ideeën en initiatieven te komen. Deze basishouding zorgt ervoor dat in overleg en samen met de betrokkenen wordt gekeken hoe het initiatief binnen de kaders kan passen. Het initiatief wordt integraal ondersteund en er wordt helder en tijdig met de betrokkenen over gecommuniceerd.

De gemeente faciliteert inwoners en bedrijven bij de uitvoering van hun plannen en blijft zelf wat meer op afstand. Burgerparticipatie is een vanzelfsprekend instrument geworden om deze doelstellingen te bereiken.

Naast een verandering in de wijze waarop gemeentelijke taken worden uitgevoerd, zal het takenpakket zelf ook wijzigen. Een gemeentelijke overheid heeft in 2030 minder uitvoerende taken en vaker een regierol. Een deel van de taken die de gemeente in 2010 uitvoerde worden privaat uitgevoerd. Dit geldt voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Denkbaar is dat een vervoersautoriteit het beheer en onderhoud van wegen voor zijn rekening neemt. Maar het geldt ook voor traditionele uitvoerende WMO-taken, die in 2030 meerjarig bij particuliere instellingen zijn ondergebracht. De uitvoering van administratieve processen rondom inkomensvoorziening bijstandsgerechtigden en arbeidsreïntegratie liggen niet langer bij de gemeente, maar wel de vangnetfunctie, participatie en armoedebeleid. Dit naast bijvoorbeeld openbare orde en veiligheid.

't Weldam is een verademing. De adellijke allure van weleer; het lijkt alsof de tijd heeft stilgestaan. Een prachtig kasteeltje met een schitterende landschapstuin met beuken en eiken die ik veel ouder dan 100 jaar schat. Het is vast een mooi voorbeeld van de verschillende landgoederen die Hof van Twente rijk is. Door de eeuwen heen zijn ze van grote invloed geweest op het leven op het platteland. De rentmeesters van weleer hadden een grote invloed op het maatschappelijk leven.

Die rol is nu anders. Landschapsbeheer, toeristisch recreatieve vermarkting van landschap, cultuurhistorie en kunst, dat is waar het tegenwoordig om

Streefbeeld 8: Goede scholen voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs (onderbouw) blijven binnen de gemeente gevestigd

Het streven is om een verscheidenheid aan scholingsmogelijkheden binnen de gemeente behouden. Kwaliteit van onderwijsvoorzieningen staat daarbij voorop. Voor de basisscholen in de gemeente is een ontwikkeling wenselijk van de bijna 30 scholen in 2010 naar een beperkter aantal brede samenwerkingsscholen in 2030. In uiteenlopende verschijningsvorm kenmerken die scholen zich door combinaties van basisonderwijs met voorschoolse, tussenschoolse en buitenschoolse opvang. De mogelijkheid wordt hier geboden voor leerlingen om een volledig dagprogramma van scholing, ontspanning en sport te volgen. Dit alles biedt nieuwe gezichtspunten met betrekking tot het onderwerp leerlingenmobiliteit.

In de kernen Goor en Delden blijven de nevenvestigingen van scholengemeenschappen voor voortgezet onderwijs hun belangrijke onderwijsfunctie vervullen.

Door actief erop te sturen dat jongeren afstuderen en zich met een startkwalificatie op de arbeidsmarkt kunnen begeven, richt de volwasseneneducatie zich hoofdzakelijk op inburgering.

Streefbeeld 9 Vermaatschappelijking van de zorg: naar een balans tussen zelfredzaamheid, lokale solidariteit en professionele zorg

De ontwikkeling naar langer zelfstandig wonen heeft in 2030 een afronding bereikt. Het uitgangspunt van de vermaatschappelijking van de zorg, namelijk het versterken van de zelfredzaamheid van bewoners en het bijsturen van de rol van de informele zorg van de lokale samenleving aan kwetsbare groepen heeft zich uitgekristalliseerd.

Dit heeft tot gevolg, dat wat ooit begon als de kanteling van de Wet maatschappelijke ondersteuning in 2030 bestaande praktijk is, dat de capaciteiten, voorkeuren en wensen van inwoners die ondersteuning of zorg behoeven voorop staan.

De gemeente faciliteert mensen om zelfredzaam te zijn, maar voor degenen die daar niet in slagen garandeert zij een sociaal vangnet. Zij ondersteunt, stimuleert, regisseert, schept voorwaarden, brengt mensen en instellingen bij elkaar en kweekt betrokkenheid.

Hierdoor zijn kleinschalige of grootschaliger vormen van (publiek-private) samenwerking tot stand gekomen om zorgtaken uit te voeren. Individuele voorzieningen als hulp in de huishouding, vervoer, bewegingsmiddelen: mensen kiezen zelf wat hen past met een persoonsgebonden budget, of het wordt op basis van maatwerk geleverd, voor zover collectieve voorzieningen hier niet in voorzien.

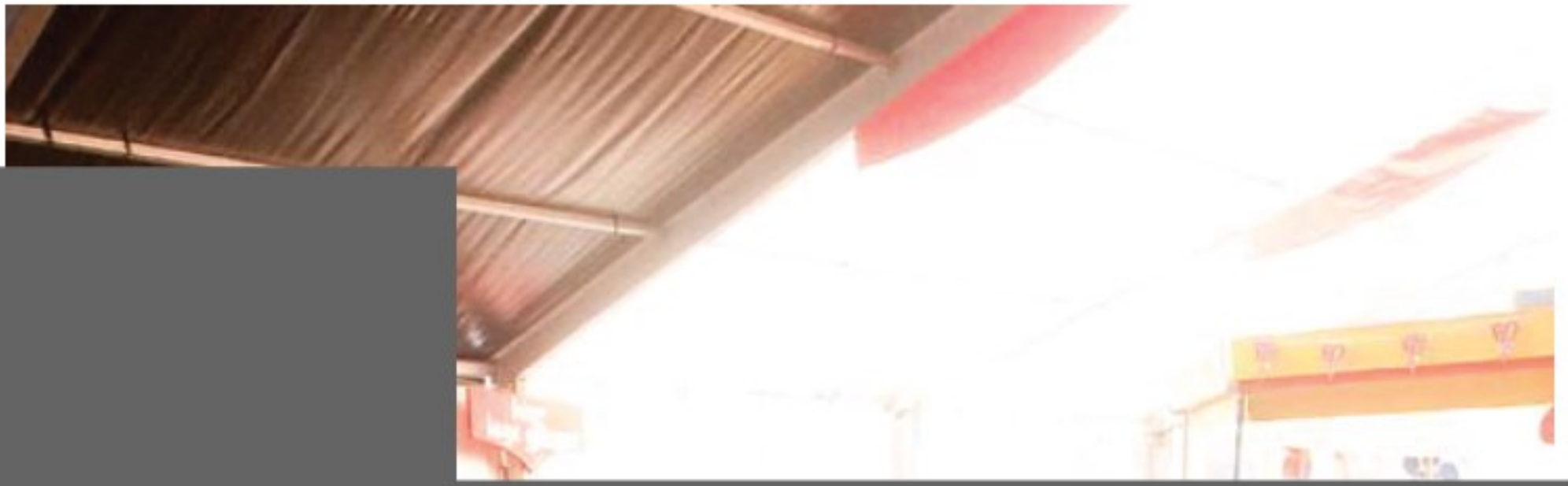
Het principe van “community care” is gangbaar geworden, dat wil zeggen: zorg wordt verleend bij bewoners aan huis, dus in de eigen omgeving, maar ook door de eigen omgeving. De professionele zorg sluit hierop aan.

Woonzorgcomplexen bestaan in of vlakbij het centrum van verschillende kernen. Verspreid over de gemeente bestaat een aantal woonservicegebieden. Technologie en hulp aan huis maken meer mogelijk in de menselijke maat, maar de ontmoetingsfunctie staat nog steeds voorop.

draait. Bij een elektrisch laadstation staat een rij auto's en enkele fietsen en scooters, waarschijnlijk van toeristen.

Ik krijg een sms-je, dat me meldt dat in Diepenheim de permanente kunstmanifestatie te bezichtigen is. Ik word uitgenodigd in het 'Drawing Centre'. Wat mag dat wezen? Afijn, ik zie wel.

Het buitengebied gaat over in een nieuwbouwwijk van Diepenheim. Smaakvolle woningen in eigentijdse stijl vullen mijn blikveld. Ik las op de website, dat de rol van de gemeente die in het verleden vooral gericht was op de ontwikkeling van nieuwe uitbreidingsplannen de laatste jaren veel meer ligt op

De traditionele verzorgingstehuizen zijn in 2030 getransformeerd tot kleinere wooncomplexen, waarin variabele vormen van ondersteuning en zorg aangeboden worden. Verpleegtehuizen beantwoorden aan de maatschappelijke eisen op het gebied van wooncomfort en privacy.

Streefbeeld 10: Unieke landschappelijke en cultuurlandschappelijke kwaliteiten verder ontwikkeld

Het landschap, de parel van Hof van Twente, heeft in 2030 nog altijd een belangrijke plaats. De structuur van het landschap, met deelgebieden stuwwal/verzamelgebied (westelijk), dekzandgebied (midden) en plateau (oostelijk), maar ook het reliëf en het watersysteem zijn leidend. In de waardevolle ensembles (landschap met natuur- en cultuurhistorische waarden) wordt behoud, onderhoud en herstel van cultuurhistorische en ecologische waarden in praktijk gebracht. Voltooiing van de ecologische hoofdstructuur is eveneens een herkenbaar resultaat. In 2030 is deze een feit. Bestaande natuurgebieden zijn binnen de gemeente en daarbuiten verbonden met elkaar, waardoor duurzame instandhouding van flora en fauna mogelijk is geworden.

De reconstructieplannen die aan het begin van de eeuw zijn gemaakt, zijn uitgevoerd. Dit betekent dat ruimtelijke knelpunten, zoals agrarische bedrijven in de directe nabijheid van natuur of milieuhinderveroorzakende bedrijven in het buitengebied, zijn opgelost.

Voor nieuwe inrichting van het landschap door functiewijziging zijn oorspronkelijke landschapstypen richtinggevend.

Landgoederen hebben in 2030 hun ruimtelijke visies uit het begin van de eeuw uitgevoerd en de Bovenregge slingert weer als vanouds door het landschap. Dit lint van water door het landschap refereert aan de historie. Het project Bovenregge van Schipbeek tot Elsenerbroek visualiseert de verbinding tussen stad en landelijk gebied.

het monitoren van de woningmarkt en het stimuleren van de verduurzaming van bestaande woningen. Dat merk ik als ik even later door een oudere wijk van Diepenheim loop. Huiseigenaren en corporaties hebben nog niet zo lang geleden hier hun woningen verduurzaamd.

De meeste daken zijn vernieuwd en worden opgesierd door efficiënte zonnecollectoren, zonder afbreuk te doen aan de architectonische uitstraling. Duurzaamheidsprogramma's zoals de gemeente Hof van Twente die kenmerkend in reactie op de economische recessie van 2008-2011 heeft gestart, hebben duidelijk hun vruchten afgeworpen. Dat moet een enorme economische impuls zijn geweest. Natuurlijk was ook de sterke stijging van de energieprij-

Door de ruimtelijke kwaliteiten ontwikkelingsgericht in te zetten in nieuwe ontwikkelingen is veel nieuwe waarde ontstaan. In ruimtelijk opzicht heeft de demografische krimp mogelijkheden geboden om meer op kwaliteit te letten. Het landschap in zijn veelzijdigheid is zichtbaar, herkenbaar en beleefbaar.

Streefbeeld 11: Nieuw evenwicht in functies in het buitengebied is ontstaan met een nieuwe toeristisch-recreatieve publiekstrekker

Hof van Twente kenmerkt zich door kleinschalige initiatieven en een hoge mate van vakmanschap. In deze combinatie zijn in 2030 veel kleine innovaties gemaakt. Denk aan knoopen waar eigenaren zorgdragen voor landschapselementen als paden en houtwallen. Of verschillende vormen van CO₂ reductie bij agrarische bedrijven en hun toe- en afvoer. Of de kennis die we opbouwen in het toekomstbestendig maken van onze gemeente in het licht van vergrijzing en krimp.

Het aandeel van recreatie en toerisme in de lokale economie is in 2030 onverminderd groot in Hof van Twente. De toeristisch-recreatieve infrastructuur is geoptimaliseerd.

Het landschap is de belangrijkste drager voor recreatie en toerisme en is daarom sturend in de mogelijkheden die er zijn. Er is invulling gegeven aan de behoefte die er was aan de toevoeging van een attractie van bovenregionaal belang. Hierbij is actief gebruik gemaakt van de toeristisch-recreatieve potentie die het gebied de Domelaar in Markelo bood, na de afbouw van de zandwinningsactiviteiten.

Er zijn attracties voor gezinnen en er is een verbeterde verknoping van de bestaande attracties en verblijfaccommodaties in de regio in de vorm van arrangementen.

Een knooperf is een clustering van woningen in het buitengebied op het erf van één of meerdere voormalige agrarische bedrijven met een oriëntatie op een gezamenlijke brink.

Streefbeeld 12: Verkeersknelpunten zijn opgelost, mobiliteit is duurzaam, bereikbaarheid en ontsluiting staan centraal

In 2030 bestaan niet langer grote verkeersknelpunten. Randwegen bij Markelo en Goor zijn gerealiseerd. Het netwerk van wegen in het buitengebied is met uitzondering van doorgaande wegen 60 kilometerzone geworden. De bebouwde kommen zijn uitsluitend 30 kilometer zone.

Mobiliteit is mede door thuiswerken en digitalisering selectiever geworden, en maakt gebruik van schone brandstoffen. Een goed gespreid netwerk van elektrische oplaadpunten faciliteert hetgeen ooit als 'het nieuwe rijden' begon.

Op verschillende manieren krijgen bereikbaarheid en ontsluiting van de gemeente nieuwe impulsen en mogelijkheden. De functie van de havens in het Twentekanaal is (mede door het containervervoer) sterk gegroeid en biedt mogelijkheden voor nieuwe ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Het gebruik van de trein voor het personenvervoer naar de naburige netwerksteden is in 2030 fors gegroeid.

Mogelijk leidt dit zelfs tot een verdubbeling van de spoorlijn Zutphen-Oldenzaal en een zesbaans A1.

Streefbeeld 13: Cradle to cradle: duurzame waterafvoer, afvalinzameling en bodembeheer

Vuilemissies op oppervlaktewater door overstorten zijn in 2030 verleden tijd. De Waterwet zal volledig zijn geïmplementeerd, ten gunste van biodiversiteit en kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. Voor de riolering zullen geleidelijk aan individuele voorzieningen in de plaats gaan komen en waterafvoer gebeurt 'oppervlakkig', namelijk via wadi's en bodeminfiltratie.

De afvalinzameling vindt in 2030 geheel gescheiden plaats, waarbij het percentage restafval dat niet gerecycled kan worden tot een minimum is beperkt. In de afvalverwerking is het principe van de vervuiler betaalt, volledig leidend.

In 2030 heeft 25 jaar actief asbestbeleid in Hof van Twente geleid tot een situatie waarin publieke en particuliere saneringslocaties grotendeels zijn weggewerkt.

Geleidelijk aan is de focus van het saneren van verontreinigde bodems verlegd naar het saneren van asbesthoudende bouwmaterialen in woningen en andersoortige panden. Stimuleringsprogramma's die voortkomen uit duurzame ontwikkeling zijn een extra stimulans voor deze actieve sanering.

zen, met name vanaf de energiecrisis in 2020 hiervoor een extra stimulans. Dit knusse pleintje vormt het middelpunt van 'KunstWerk Diepenheim', zo lees ik even later op een digitaal informatiepaneel. 'De Pol' heet het opschrift van een oud historisch pandje. Plotseling word ik aangesproken door een jongedame. ■■■ is haar naam. Of ik interesse heb om de expositie '25 jaar Kunstmoment en Koningstocht' te bekijken? ■■■ vertelt: 'Ik weet niet anders dan dat Diepenheim een waar kunststadje is. Ook Delden heeft op dat gebied veel te bieden. Dat vind ik nou mooi van onze gemeente: de onderlinge samenwerking die er bestaat en al jaren vorm krijgt in het project KunstWerk en in de Koningstocht. Alleen op die manier krijg je

Streefbeeld 14: Kwaliteit woningenbestand is hoog en divers, aansluitend op de markt/behoefte van inwoners, maar toch betaalbaar gebleven

De grotere kernen in Hof van Twente houden een belangrijke woonfunctie; de meeste mensen wonen daar. Ze hebben ook de functie om woonruimte te bieden aan mensen die uit het buitengebied komen. Als centraal gelegen kern heeft Goor het meest een stedelijk karakter. In de buurtschappen en het buitengebied wordt het wonen zorgvuldig geïntegreerd in het landschap. Vrijkomende agrarische gebouwen krijgen alleen een andere, bijvoorbeeld woonfunctie, na een zorgvuldige afweging. Structuurvisies en bestemmingsplannen zijn op deze uitgangspunten aangepast. In het buitengebied en de buurtschappen zal het wonen kleinschalig, groen en duurzaam zijn.

Belangrijker in omvang dan uitbreiding zijn de plannen voor inbreiding in kernen en voor vernieuwing/verduurzaming van de bestaande woningvoorraad.

In 2030 bestaat op het gebied van de volkshuisvesting de grootste opgave uit het vervangen van in de jaren vijftig en zestig van de twintigste eeuw gebouwde wijken/woningen. Dit gaat gepaard met een verduurzaming. Tegelijk komen als gevolg hiervan ruimtes in kernen vrij die niet direct weer voor woningbouw gebruikt worden. Dit biedt stedenbouwkundig nieuwe kansen. Hier is nadrukkelijk ingespeeld op de kansen van de demografische krimp.

De kwaliteit gaat in alles boven de kwantiteit in 2030. Waar vanaf 2020 in de nieuwbouw energieneutrale woningen de standaard zijn, zijn in 2030 ook enkele energiepositieve wijken ontstaan. Daarbij is een verschuiving van type wooneenheden opgetreden. Wooncomplexen met een diversiteit van wooneenheden zijn in de grotere kernen ontstaan. Combinaties met zorgaanbod passen in die opzet. De traditionele twee-onder-één kap woningen zijn geleidelijk wat teruggelopen in aandeel.

Daarnaast wordt in 2030 gewerkt aan het energieneutraal maken van relatief nieuwe wijken.

Streefbeeld 15 : Werkgelegenheid in kernen, concentraties technische en productiebedrijven in grotere kernen

Hof van Twente beschikt in 2030 over een uitstekende bereikbaarheid over spoor, weg en water. Dit zijn belangrijke voorwaarden voor het vestigen van bedrijven in de gemeente. Binnen de gemeente is een grote diversiteit aan locaties ten behoeve van bedrijven. Voor grotere bedrijven is er het bedrijventerrein Zenkeldamshoek in Goor.

Wat de behoefte aan nieuwe bedrijfsterreinen betreft: door revitalisering en in hoogte bouwen (efficiënter ruimtegebruik) is de behoefte aan nieuwe terreinen beperkt. Bedrijventer-

reinen en bedrijfsverzamelgebouwen zullen in belangrijke mate centraal worden gecreëerd en gerevitaliseerd. Maar ook voor die centrale bedrijventerreinen geldt, dat ze voor lokale bedrijvigheid van binnen de gemeente bedoeld blijven en géén regionale functie bezitten. In de kleine kernen beperkt zich dit tot werkelijk lokaal gebonden bedrijvigheid. Niet sociaal economisch gebonden bedrijven zijn aangewezen op de centrale kernen. Ook in industrieel-economisch opzicht biedt de demografische krimp kansen om de focus te verleggen van expansie naar kwaliteit en duurzaamheid van bedrijventerreinen.

De directe nabijheid van de zich sterk ontwikkelende kenniseconomie in de regio Twente en de Euregio is een voordeel voor kleinere bedrijven en vooral voor kennis- en netwerk-economie. Dit zorgt er voor dat ook jongeren hun kennis kunnen aanwenden in bedrijven gevestigd in onze gemeente.

Goede netwerken in de regio en actieve ondersteuning van al gevestigde ondernemers in de regio bieden de beste kans om onze aantrekkelijkheid om te zetten in economische activiteit. Verruiming van vestigingsmogelijkheden in vrijgekomen agrarische bebouwing en een optimale digitale bereikbaarheid werken hierop versterkend.

Streefbeeld 16: Economische impuls door innovatieve duurzame ontwikkeling

In 2030 zijn energieconsumenten steeds vaker energieproducenten geworden. Voortbouwend op het politieke initiatief “Naar een duurzame Hof van Twente” zijn agrariërs in de gemeente tot energieleveranciers geworden. Biovergisting en grote zonnecollectoren maken boeren tot energieleverancier van de buurman. Productie van energie vindt zo dicht mogelijk bij de afnemer plaats en agrariërs kunnen hun inkomenspositie versterken.

werkelijk iets van de grond dat boven de gemeente uitstijgt. Ik heb gestudeerd aan de kunstacademie. Twee keer per week schilder ik in het ‘Drawing Centre’ van de kunstvereniging. Ik heb het gevoel dat het daar gebeurt. Een prachtige plek om kunst te maken, waar dagelijks weer nieuwe kunstenaars op afkomen. Dat moet je echt gezien hebben.’

Een charmante dame komt bij ons staan en mengt zich in het gesprek. Ik vraag hoe het toch mogelijk is dat zo’n kleine kern als Diepenheim zo’n levendig bestaan kent. De dame blijkt hierover een uitgesproken visie te hebben. Op gepaste toon legt zij uit: ‘De kernen en buurtschappen in Hof van Twente zijn nog steeds vitaal. Ze zijn qua inwoneraantal wel kleiner (en grij-

Landgoederen, boeren en gemeente combineren landschapsonderhoud met het produceren van bio-energie. Hierdoor kan op grote schaal biomassa worden gebruikt voor het produceren van energie. Op industrieterrein Zenkeldamshoek functioneert al jaren een bio-energiecentrale die geheel Goor van groene stroom en warmte voorziet.

Projecten om wonen duurzamer en energiezuiniger te maken, hebben een grote inhaaloperatie mogelijk gemaakt in samenwerking met woningcorporaties. Hiermee is op lange termijn de inkomenspositie van mensen met lage inkomens versterkt, en werkgelegenheid gecreëerd door de aanleg van zonnecollectoren, isolatiemaatregelen etc.

Wat ooit begon als Millennium-gemeente is uitgegroeid tot een praktijk waarin uitsluitend nog duurzaam wordt gewerkt. Overheidsgebouwen (waaronder scholen) zijn voorzien van duurzame energievoorzieningen. Braakliggende gronden worden gebruikt voor het telen van energiegewassen die worden vergist in bio-energieinstallaties.

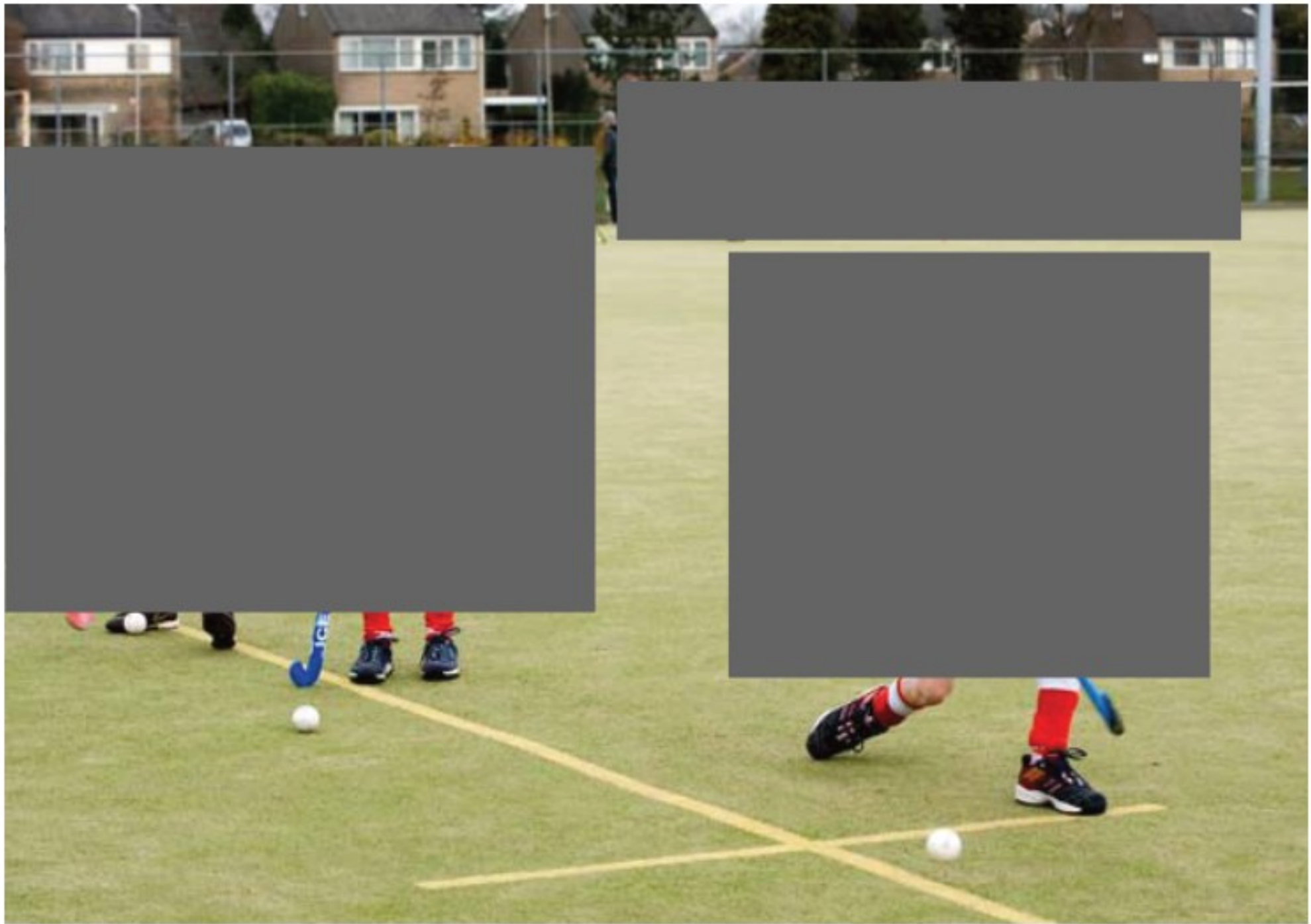
Streefbeeld 17: Levendige en levensvatbare winkelconcentratiegebieden in de kernen

Het belang van internetverkoop heeft in 2030 een grote invloed gehad op het winkelbestand in de kernen van Hof van Twente. In 2030 is het winkelbestand in de kernen Goor, Delden en Markelo gehuisvest in herkenbare, compacte winkelconcentratiegebieden, modern ingericht. Parkeerplaatsen zijn in sommige gevallen ondergronds. Dit komt de verblijfsfunctie ten goede.

De beeldkwaliteit en uitstraling van de winkelstraten is goed verzorgd. In Delden en Diepenheim is hierbij het historische stadsgezicht leidend. Detailhandel is sterk gericht op dagelijkse inkopen, verzorging en serviceverlening, waarin het onderscheidend vermogen met internetwinkels bewust wordt benadrukt.

In de kleine kernen is nog een bescheiden aantal kwalitatief goede winkels aanwezig. De

zer) geworden in de afgelopen jaren, maar door de onderlinge betrokkenheid kunnen mensen lang thuis blijven wonen, vaak met familieleden in de buurt. Ondernemers uit de streek zijn kleine innovatieve bedrijfjes begonnen om zowel de toegenomen vraag van bezoekers als de toegenomen behoefte aan zorg en een prettige oude dag te helpen invullen. Met bedrijven in de regio wordt samengewerkt op het gebied van nieuwe media, die allerlei toepassingen mogelijk maken: werken vanuit huis, huiselijke elektronica (domotica), doktershulp op afstand en boodschappen doen. Duurzaamheid is in de hele wereld een belangrijk onderwerp geworden en vanuit de regio komen allerlei toepassingen zoals bio-gascentrales, zonne-energie en slimme bereik-

buurtschappen kennen een netwerk van kleine verkooppunten aan huis bij boerderijen, wijngaarden ed., met name voor lokale, streekeigen en duurzaam geproduceerde consumptiegoederen.

Streefbeeld 18: In omvang en diversiteit gegroeide dienstverlenende sector

Met de markt is gezocht naar goede zorg voor onze burgers. Met name in de zorgsector zijn in 2030 nieuwe economische kansen tot ontwikkeling gekomen. De toegenomen vergrijzing en de terugtrekkende overheid bieden veel mogelijkheden voor nieuwe, privaat ontwikkelde zorgconcepten. Kleine aanbieders weten efficiënt in te spelen op uiteenlopende vragen naar ondersteuning en zorg.

De diversiteit in kernen, buurtschappen en buitengebied vraagt om meer maatwerkoplossingen om het ook echt mogelijk te maken dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Levensloopbestendige omgevingen worden gecreëerd, voorzieningen worden gecombineerd, zorg- en servicepakketten worden aangeboden. Woningen, zowel bestaand als nieuw, zijn op deze verschuiving in de vraag aangepast.

Streefbeeld 19: Een kwalitatief sterke, maar duurzame agrarische sector gericht op wereldvoedselproductie en een belangrijke lokaal/regionale functie

De landbouw vervult nog steeds een belangrijke functie in 2030. Het aantal agrarische ondernemers is afgenomen, waardoor ruimte voor veelal grotere bedrijven en andere functies is ontstaan. De landschappelijke structuur is bepalend voor de gedifferentieerde benadering van de ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw: meer grootschalig voor de Europese markt daar waar er ruimte is en het landschap dit toestaat (landbouwontwikkelingsgebieden, verwevingsgebieden), en elders meer op landschap, recreatie en natuur gericht (extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden).

De landbouw is in 2030 concurrerder en duurzamer geworden. Duurzamer doordat schadelijke emissies zijn geminimaliseerd, dierenwelzijn is gewaarborgd en de gangbare gewassen zijn weerbaar en behoeven minder gewasbeschermingsmiddelen. Maar de landbouw is ook multifunctioneler geworden, dat wil zeggen ze dient meerdere doelen naast voedselproductie, zoals energieproductie, landschaps- en natuurbeheer en recreatie.

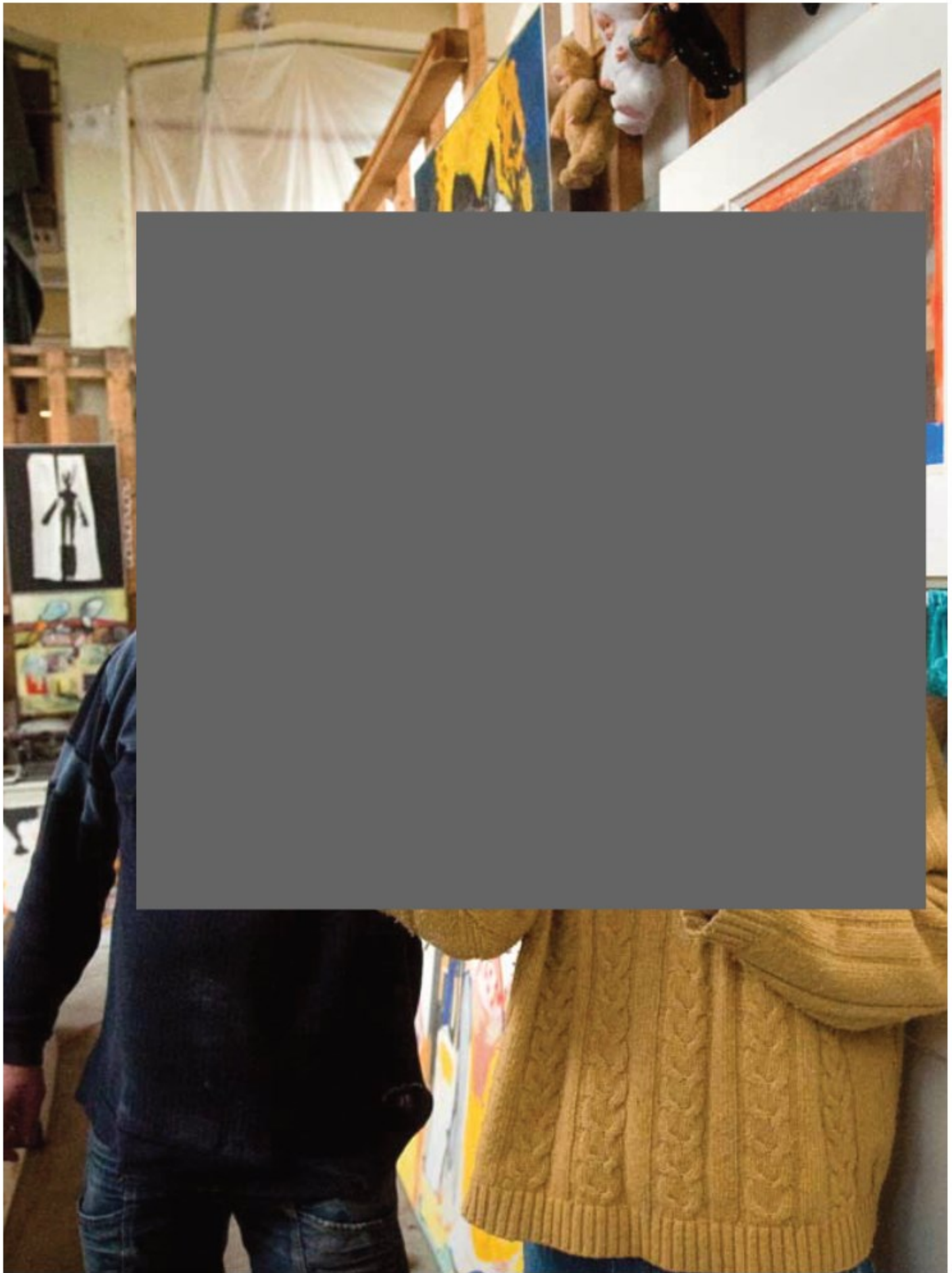
Het Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid is opgevolgd door Integraal beleid voor het landelijk gebied. Als gevolg hiervan wordt niet langer uitsluitend op productie gestuurd, maar (ook) op andere diensten die vanuit de maatschappij worden gevraagd.

Boeren produceren in harmonie met het milieu, veevoer en biomassa komen uit Europa zelf, agrarische ondernemers spelen slagvaardig in op veranderende markt- en natuurlijke omstandigheden, boeren dragen bij aan het beheer en behoud van biodiversiteit en landschap. De agrarische sector levert gezonde producten in een gezonde omgeving. De landbouw is een economisch zelfstandige sector. Europees geld dient als billijke vergoeding voor geleverde maatschappelijke diensten.

baarheid. De kenniscentra in Hengelo en Enschede leunen daarbij sterk op het vakmanschap en het slimme toegepast denken op basis van jarenlange ervaring van werknemers en ondernemers uit de regio. Hof van Twente neemt daarin een belangrijke positie in.'

Onder de indruk van de kunst en de mensen die ik heb ontmoet verlaat ik het Drawing Centre. Ik neem me voor te overnachten in het spiksplinter-nieuwe 'Art Hotel'.

Morgen komt de rest aan bod. Via Hengevelde en Bentelo zal ik dan naar Delden lopen, om uiteindelijk Twickel te bezoeken. In Bentelo ga ik een bezoek brengen aan één van de tien brede scholen die de gemeente rijk is. Een unieke samenwerking tussen onder meer school, sport en kinderopvang met

Streefbeeld 20: Verbinding in kunst en cultuurhistorie van in, om en buiten de gemeente bestaande objecten/instellingen

Kunst en cultuurhistorie zijn in 2030 nauw met elkaar verweven. Aan beide wordt actief gewerkt door een breed netwerk aan publieke en private partners van binnen en buiten de gemeente.

Het project KunstWerk dat rond 2010 van start is gegaan is twintig jaar later uitgegroeid tot een gemeentebrede samenwerking. De samenwerkingsas, ofwel de stedenband Diepenheim-Delden staat hierin centraal. Musea, galleries, verenigingen en anderen hebben een jaarvullend programma met evenementen, exposities ed. Scholen en bibliotheken participeren in KunstWerk.

Maar de aandacht voor cultuurhistorie komt ook tot uiting in de andere kernen. Verspreid over de gemeente zijn historische verenigingen actief. Alom is het historisch besef gegroeid. Historische, monumentale gebouwen, musea en molens krijgen in relatie tot hun omgeving aandacht in de vorm van behoud, herstel en eigentijdse invullingen die bestaande waarden respecteren en versterken. Het verzamelen en ontsluiten van archeologische waarden versterkt het historisch besef.

een belangrijke ontmoetingsfunctie voor jeugd en vrijwilligers. Misschien kan ik daarna nog een kijkje nemen bij één van de hypermoderne landbouwbedrijven in het landbouwontwikkelingsgebied dat volgens de kaart tussen Delden en Bentelo ligt.

Tegenwoordig is de grootschalige intensieve veehouderij geconcentreerd in vijf van zulke gebieden in de gemeente. Het schijnt dat die bedrijven volledig draaien op eigen energievoorziening en daar zelfs een deel van hun broodwinning uit halen.

Poeh, m'n kuiten! Het is een uitgestrekte gemeente met een ongekende verscheidenheid, die Hof van Twente, maar beslist de moeite waard.

‘Ik heb een bloemenzaak in de Hof.
Hier kun je veilig ’s nachts de planten
buiten laten staan.
Anders dan in een hectische stad.’

werkt in Delden en woont in Gelselaar

‘Wie ‘j goat d’r veur.’

Streefbeelden vormen de visie

In het vorige hoofdstuk is een wensbeeld geschetst, opgebouwd uit 20 streefbeelden. Een aantal wenselijk geachte ontwikkelingen speelt zich af buiten de invloedssfeer van de gemeentelijke overheid. Denk aan de economische markt of de Europese Unie. Maar er zijn ook vele ontwikkelingen waar de gemeente direct of indirect invloed op kan uitoefenen. Door te stimuleren, te initiëren, te faciliteren of louter mensen te enthousiasmeren bestaat een divers palet aan mogelijkheden.

De visie levend houden

De 20 streefbeelden tezamen vormen de komende jaren een wenkend perspectief, een inspiratiebron om het besturen van de gemeente aan te spiegelen. Dat geldt voor beeldvorming binnen de gemeentelijke taakvelden, maar ook voor strategische projecten en vraagstukken van bedrijfsvoering.

Om de streefbeelden levend te houden en leidend te kunnen laten zijn zullen ze actief gebruikt worden binnen de gemeentelijke beleidscyclus. Dat betekent dat ze in het vierjaarlijkse collegeprogramma en in de jaarlijkse programmabegroting een herkenbare plek zullen krijgen. Doelstellingen, prioriteiten, projecten en activiteiten zullen expliciet gerelateerd worden aan het van toepassing zijnde streefbeeld. Dit houdt deze toekomstvisie levend en biedt gaandeweg ruimte voor nieuwe inzichten.”

bibliotheek

TE KOOP: APPARTEMENTEN

IK EET ONS
LOOK OVERAL
Adamo
SINCE 1998

HOF VAN TWENTE - ZICHT OP 2030

De gemeente Hof van Twente: een prachtige groene gemeente aan de rand van het stedelijk gebied. Een gemeente met hoge ambities als het gaat om zaken als werkgelegenheid, toerisme, bouwen en wonen, enz. Maar: hoe verhouden zulke vergaande ambities zich met het prachtige landschap dat Hof van Twente rijk is? Deze en andere vragen worden beantwoord in dit boekje. De visie: Zicht op 2030 geeft een strategische vooruitblik op het te voeren beleid tot het jaar 2030. Het dient als basis voor alle beleidsstukken die de komende jaren door de gemeente worden gemaakt.

Samen met de inwoners van Hof van Twente is de vraag beantwoord hoe Hof van Twente er idealiter uit zou moeten zien in 2030. Deze "gewenste identiteit" vindt u in hoofdstuk 1 van dit document.

De tijd staat niet stil. Trends en ontwikkelingen die landelijk zijn ingezet zijn ook van invloed op het leven in Hof van Twente. Denk bijv. aan de "vergrijzing", de schaalvergroting in de landbouw, enz. In hoofdstuk 2 wordt een overzicht gegeven van die trends en ontwikkelingen.

Hoofdstuk drie behandelt in twintig streefbeelden het beleid van de gemeente tot 2030. Hier wordt beschreven hoe we graag zouden willen dat Hof van Twente zich de komende twintig jaar gaat ontwikkelen. Sommige ontwikkelingen kan de gemeente zelf beïnvloeden; voor andere ontwikkelingen is de gemeente afhankelijk van andere overheden zoals de provincie, de rijksoverheid of de Europese Unie.

De streefbeelden tezamen vormen de toekomstvisie. Het is een wenkend perspectief, waar in komende jaren telkens aan getoetst zal worden wanneer raad en college besluiten nemen over nieuwe plannen en beleid.